

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

The development of Educational Management Guidelines for Vocational Education in Kalasin Province

จักรกฤษ ภิรมย์¹, กฤษกนก ดวงชาตม²

Jakkrit Phirom¹, Kritkanok Duangchatom²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาพอนาคตของการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้าสถาบันอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา Delphi Futures: EDFR) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู จำนวน 316 คน และการประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ รองลงมาคือ ด้านการจัดการอาชีวศึกษา และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีความเหมาะสมร้อยละ 92.50 โดยด้านที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ร้อยละ 94.40 รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ 93.78 และด้านด้านการจัดการอาชีวศึกษา ร้อยละ 85.52 ตามลำดับ

คำสำคัญ: แนวทาง, การจัดการศึกษา, อาชีวศึกษา

¹ นิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Master Degree of Education Educational Management Faculty of Education Rajbhat Maha sarakham University

² Associate professor Educational Management Faculty of Education Rajbhat Maha sarakham University

Abstract

This research was to study the future image of educational management in the next decade on vocational institutions by using EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research: EDFR) with its purpose as to study current conditions and develop of guidelines for educational management of vocational education in Kalasin province. The samples consisted of 316 school administrators and teachers. The research instrument was the questionnaire and evaluated guidelines by 18 experts. Statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The research results revealed that:

1. The current conditions for educational management of vocational education in Kalasin province was at moderate level. When each aspect was considered, it was the moderate level. Its mean ordering from highest was the characteristics of desirable vocational graduates, The management of vocational education as well as the creation of a learning society respectively.

2. The development of guidelines for educational management of vocational education in Kalasin province by 18 experts was found suitability at 92.50 percentage. Considering all aspects with highest percentage was the creation of a learning society at 94.40 percentage, the characteristics of desirable vocational graduates at 93.78 percentage and the management of vocational education at 85.52 percentage respectively.

Keywords: Education management, Guidelines, Vocational education

บทนำ

การพัฒนางานด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ที่ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560ก: 1) การศึกษาถือว่าเป็นพลังทางปัญญาสำหรับประชาชนในการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสังคมเศรษฐกิจ ฐานความรู้ที่แข่งขันกันด้วยปัญญา ใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงาน และให้ความสำคัญสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ การจัดการ

ศึกษาในปัจจุบันจึงต้องดำเนินการจัดการเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพทุกด้าน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 80 (3) กำหนดให้รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายเพื่อใช้พัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบ วินัย ค่านิยมถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 2) เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี อยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 ซึ่งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวการปฏิบัติการจัดการศึกษาตั้งแต่ประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงอุดมศึกษาเป็นระบบช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา และสามารถสนองนโยบายของรัฐได้อย่างดียิ่ง สิ่งที่สนับสนุนการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ คือ การบริหารงานวิทยาลัย 4 ฝ่าย คือ บริหารงาน ทรัพยากร บริหารงานแผนงานและความร่วมมือ บริหารงานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ บริหารงานวิชาการ ซึ่งการบริหารงานบุคคลนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการวางรากฐานทางการศึกษาให้แก่เยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีภูมิปัญญา มีความพร้อมในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ รู้จักนำความรู้ไปใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษา, 2557: 1) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีผลสำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ

ปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาอาชีวศึกษาและนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา (คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา, 2557:

31-35) ได้กำหนดเป็นข้อเสนอยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการอาชีวศึกษา และฝึกอบรม เพื่อให้สถานศึกษาของรัฐได้มีกรอบแนวคิดให้การจัดการอาชีวศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ตามแผนการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการจัดการอาชีวศึกษาเกิดประสิทธิภาพตามแผนการพัฒนาประเทศที่ เพื่อการแข่งขันได้สินค้าไทยจะต้องมีคุณภาพ มีความโดดเด่นทางคุณลักษณะ และนวัตกรรม ดังนั้น แรงงานไทยจะต้องเป็นแรงงานคุณภาพ คือมีทั้งฝีมือและความรู้ เพื่อการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ลดการสูญเสียยกระดับให้สามารถแข่งขันได้ทั้งทางด้านคุณภาพสินค้าและคุณภาพแรงงานในตลาดโลก ดังนั้น สิ่งที่ทำทลายในอนาคต คือ การจัดทำกำลังคนภาคอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพ และสมรรถนะในการทำงานสูง เพื่อศักยภาพในการแข่งขันได้ ในตลาดแรงงานโลก จากรายงานของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในคณะกรรมการการศึกษาวิเทศกถ่าวาระระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รายได้หลักของประชากรยังต้องพึ่งอุตสาหกรรมบริการและธุรกิจส่งออกเป็นส่วนใหญ่ในอดีตบริษัทข้ามชาตินิยมมาลงทุนสร้างฐานการผลิตในประเทศไทย ด้วยเหตุผลด้านแรงงานราคาถูก ประเทศไทยมีแรงงานที่มีฝีมืออยู่ในระดับเดียวกับประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศที่กำลังพัฒนา อีกทั้งกฎเกณฑ์ต่างเกี่ยวกับคุณลักษณะของสินค้ายังมีไม่มาก แต่ปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมในประเทศจีน อินเดีย และเวียดนามมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับต้นทุนการผลิต ค่าจ้างแรงงาน และวัตถุดิบในประเทศไทยไม่ได้ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านอย่างเมื่อก่อนส่งผลให้ประเทศไทยต้องสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน มีการย้ายฐานการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศดังกล่าวส่งผลให้แรงงานไทยถูกเลิกจ้าง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย คือสภาวะการขาดแคลนแรงงานไทยมีคุณภาพตามความต้องการของสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยได้

มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่ประชากรในประเทศมาโดยตลอด จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางพัฒนา รวมไปถึงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2562) ที่ว่า “คนไทยต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน แต่จากการศึกษาพบว่าศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยในปัจจุบัน คนไทยยังประสบปัญหาการพัฒนาด้านการศึกษา และสังคมไทยโดยเฉพาะนักเรียนไทยมีค่ามัธยฐานสอบปริญญาสูง ทำให้เยาวชนส่วนใหญ่มีเป้าหมายที่จะศึกษาต่อให้ได้ปริญญา ส่งผลให้การอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ประกอบกับการจ้างงานในตลาดแรงงาน และระบบราชการกำหนดค่าจ้างตามวุฒิการศึกษามากกว่าสมรรถนะความสามารถ ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาได้ค่าตอบแทนต่ำกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รวมไปถึงภาพลักษณ์ของผู้เรียน อาชีวศึกษาในเรื่องพฤติกรรม ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนขาดความมั่นใจว่านักเรียนจะมีความปลอดภัยและได้รับความรู้อย่างแท้จริง (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 2-10)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อให้วิทยาลัยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและผู้เรียนตลอดจนสังคมและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน การศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาเพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เพื่อหาแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพมีความก้าวหน้าและ

เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาพอนาคตของการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้าสถาบันอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยา Delphi Futures: EDFR) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษา ของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 316 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้ในการสอบถามสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา ของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน โดยผู้วิจัยทำการ

คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบยืนยัน/ประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการด้านการจัดการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา 2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา จาก สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 และ 3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาภาพที่พึงประสงค์ พิจารณาจากค่าคะแนนความถี่ของแต่ละด้านที่คิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, $S.D.=0.88$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=3.41$, $S.D.=0.65$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{X}=3.12$, $S.D.=0.86$) และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.91$, $S.D.=1.12$) ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	สภาพปัจจุบัน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	3.41	0.65	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการอาชีวศึกษา	3.12	0.86	ปานกลาง
3. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	2.91	1.12	ปานกลาง
โดยรวม	3.15	0.88	ปานกลาง

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีความเหมาะสม ร้อยละ 92.50 โดยด้านที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ร้อยละ 94.40 รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ 93.78 และด้านด้านการจัดการอาชีวศึกษา ร้อยละ 85.52 ตามลำดับ โดยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้เรียนต้องมีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้ไปตามมาตรฐาน

คุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการอาชีวศึกษา เป็นข้อกำหนดที่สถานศึกษาต้องมีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการ ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ส่วนด้านการสร้างสังคม

แห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

อภิปรายผล

1. จากผลสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, S.D.=0.88) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.65) รองลงมาคือ ด้านการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{X}=3.12$, S.D.=0.86) และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}=2.91$, S.D.=1.12) ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นการสร้างและพัฒนาเพื่ออนาคตของประเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องผลักดันเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นความจำเป็นเร่งด่วนต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมีเป้าหมายชัดเจนเพื่อสร้างคนไทยและสังคมไทยให้เข้มแข็งมีคุณภาพ (วุฒิสัย กปิลกาญจน์, 2559: 1) กำหนดใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา บริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็ม

ศักยภาพและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561: 11) สอดคล้องกับการวิจัยของดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554: 211-212) ได้ศึกษาเรื่องอนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2564) พบว่า ประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมคนให้พร้อมด้วยการอาชีวศึกษา ซึ่งค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า จะสูงขึ้นได้จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน รัฐบาล สถานประกอบการที่ต้องร่วมมือกัน สร้างและผลักดันให้เกิดค่านิยมการเรียนสายอาชีพ มีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของการอาชีวศึกษา รัฐบาลยกระดับและให้เงินเดือน แก่ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสร้างศรัทธาภาคภูมิใจในการอาชีพ สังคมต้องให้เกียรติในทุกอาชีพที่สุจริต ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์เด็กเรียนอาชีวศึกษา คือ เด็กเก่งการทำงาน เก่งการปฏิบัติ เก่งฝีมืออาชีพ เด็กเรียนอาชีวศึกษาคือ มีรายได้ระหว่างเรียน เด็กเรียนอาชีวศึกษาต้องรู้จริง ทำจริง ทำได้ และเข้าใจจริง สอดคล้องกับการวิจัยของสุรศักดิ์ สุทธิศรี (2550: 127) ได้ทำการศึกษการบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากยกเว้นด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการวิจัยของ McCurtain (2013: 4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและประสิทธิผล

ของงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนในออลาเมตา รัฐแคลิฟอร์เนียการวิจัยได้ให้ความสำคัญต่อความสามารถในวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนโดยศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลกับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน 8 รายการพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถมากเท่าไรก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมากเท่านั้นและผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จสูงสุดจะต้องมีทักษะในการสื่อสารเพื่อสามารถทำให้ครูในโรงเรียนตลอดจนนักเรียนและชุมชนรู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีความเหมาะสม ร้อยละ 92.50 โดยด้านที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ร้อยละ 94.40 รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ 93.78 และด้านด้านการจัดการอาชีวศึกษา ร้อยละ 85.52 ตามลำดับ โดยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้เรียนต้องมีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการอาชีวศึกษา เป็นข้อกำหนดที่สถานศึกษาต้องมีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการ ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ส่วนด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการพัฒนาแนวทางได้ดำเนินการครอบคลุม

ระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย – พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/สถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ-พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากครูรุ่นพี่สู่ครู รุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล – สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัย ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก และ เตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล-ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ตามความต้องการของพื้นที่และการให้บริการ กลุ่มเป้าหมายพิเศษ อาทิ คนพิการ, วัยทำงาน, สูงวัย, สตรี ฯลฯ ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน-พัฒนาครู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ-จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยและเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษา, 2557: 2-3) สอดคล้องกับการวิจัยของ Hawley (2014: 65) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียนได้พบว่าตัวบ่งชี้ที่สำคัญและคนส่วนใหญ่จะต้องนึกถึงก็คือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนนั้นและแนวทางที่จะเสริมสร้างให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนดีขึ้นนั้นน่าจะเป็นเพราะ องค์ประกอบ 4 ประการคือ 1) ครูดีนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ดีและเสริมโอกาสให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ 2) สื่อดีนักเรียนมีสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนและครูมีสื่อที่ใช้ประกอบการสอนที่ดี 3) ผู้ปกครองช่วยนักเรียนได้

รับความช่วยเหลือแนะนำจากพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสามารถและมีความตั้งใจที่จะแนะนำสั่งสอนเด็กในปกครองของตน 4) บรรยากาศในห้องเรียนดีนักเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม

และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. การจัดการอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และ จำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

3. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา. (2557). *บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). *อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2556)*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วุฒิชัย กปิลกาญจน์. (2559). *การศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นการสร้างและพัฒนาเพื่ออนาคตของประเทศ. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษา. (2557). *การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ก). *ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ข). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุรศักดิ์ สุทธิศรี. (2550). *การบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา.

Hawley. (2014). Development of the servant leadership assessment. *Dissertation Abstracts International (UMI No. 3133544)*.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3): 607-610.

McCurtain. (2013). *Leadership: Research Findings, Practice, and Skill*. 5th ed. Boston: Houghton Mifflin Company.